

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΦ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Δ/ση: Λ. Συγγρού 15 – 17
Τ.Κ.: 117 43 Αθήνα
Τηλ.: **213 20 63 776**
-822, -538 και -533

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Συνεδρίαση 55^η

Απόφαση υπ' αριθμ. 1914/2025

Στην Αθήνα, σήμερα **25-11-2025**, ημέρα **Τρίτη** και ώρα **13:00**, στο κτίριο της Περιφέρειας Αττικής (Λ. Συγγρού 15-17), συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση η **Περιφερειακή Επιτροπή**, ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ: **1448199/21-11-2025** πρόσκληση του Προέδρου της η οποία κοινοποιήθηκε νόμιμα στα μέλη της στις 21/11/2025.

Στη σημερινή συνεδρίαση, λόγω απουσίας του Προέδρου κ. Νικολάου Χαρδαλιά, προεδρεύει ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. Γεώργιος Μπαλάφας, ο οποίος εκλέχθηκε με την 1/2024 απόφαση της Περιφερειακής Επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 6, άρθρο 19 του ν. 5056/2023 (ΦΕΚ 163/τ.Α/06-10-2023).

Θέμα 9^ο

Άσκηση ή μη έφεσης κατά της υπ' αρ. Α9171/2025 απόφασης του 28ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Στην συνεδρίαση συμμετέχουν:

Ο Αντιπρόεδρος της Περιφερειακής Επιτροπής, κος Γεώργιος Μπαλάφας και
Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κκ.:

- Τουμαζάτου Μαριάννα
- Γώγος Χρήστος
- Παπασπύρου Αθανασία
- Βάρσου Μαργαρίτα
- Κατσικάρης Δημήτριος
- Γεράκη Αικατερίνη

Τα αναπληρωματικά μέλη:

- Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
- Αλεξανδράτος Χαράλαμπος (Μπάμπης)
- Αγγέλης Σπυρίδων

Απόντες από την συνεδρίαση:

Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Χαρδαλιάς Νικόλαος
- Κωνσταντέλλου Αθηνά
- Βλάχου Γεωργία
- Λογοθέτη Αικατερίνη

Εκ των ανωτέρω απόντων τακτικών μελών τα τρία (3) έχουν αντικατασταθεί από τα αναπληρωματικά μέλη.

Χρέη Γραμματέα της Περιφερειακής Επιτροπής εκτελεί η υπάλληλος της Περιφέρειας Αττικής, κα Ντόβα Μαρία.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία καθώς στην συνεδρίαση συμμετέχουν 10 από τα 11 μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής, ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. Μπαλάφας Γεώργιος δίνει το λόγο στην κα. Σκουλά και στον κ. Λυκοτραφίτη, οι οποίοι ενημερώνουν τα μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής για τα εξής:

Κατόπιν σχετικών εγγράφων του Γραφείου μας αναφορικά με το δικαστικό χειρισμό σε δεύτερο βαθμό, μεταξύ άλλων και της ανωτέρω υπόθεσης σχετικά με την πυρκαγιά της 23-07-2018 στην Ανατολική Αττική, τις οποίες είχε χειριστεί ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου εξωτερική δικηγορική εταιρεία, διαβιβάστηκαν στο Γραφείο μας με το υπ' αρ. πρωτ. 1377023/07-11-2025 έγγραφο της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής οι έγγραφες απόψεις που είχαν αποσταλεί από την ως άνω υπηρεσία προς το δικάσαν Δικαστήριο καθ' μέρος αφορά τη με ΑΓ 361/2022 κύρια αγωγή, για τις δικές μας ενέργειες.

Ενόψει των ανωτέρω, σας διαβιβάζουμε την ανωτέρω δικαστική απόφαση, που κοινοποιήθηκε στην Περιφέρεια Αττικής την 29-09-2025 (**λήξη προθεσμίας για την τυχόν άσκηση έφεσης την 28-11-2025**) και σας εκθέτουμε τα εξής:

Με την ανωτέρω δικαστική απόφαση συνεκδικάστηκαν (α) η με αρ. εισαγ. ΑΓ 361/2022 αγωγή της Λ. Β. με την οποία ζητούσε χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του εγγόνου της Β.Μ., καθώς και (β) η με αρ. εισαγ. ΠΑΓ. 1045/2024 παρεμπόμπουσα αγωγή της ίδιας ενάγουσας, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθούν τα εναγόμενα να της καταβάλουν τόκους στο ποσό που θα επιδικαστεί με την ως άνω κύρια αγωγή και δη τόκους υπερημερίας κατά το άρθρο 45 του Ν. 4607/2019 και τόκους επιδικίας κατά το άρθρο 346 ΑΚ από την επίδοση της κύριας αγωγής, ήτοι από 03-02-2022 και μέχρι εξοφλήσεως.

Το δικάσαν Δικαστήριο, με την ως άνω απόφασή του δέχθηκε εν μέρει την κύρια αγωγή και αναγνώρισε την υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου, της Περιφέρειας Αττικής και του Δήμου Μαραθώνα να καταβάλουν στην ενάγουσα εις ολόκληρον ποσό 60.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του εγγονού της. Περαιτέρω, δέχθηκε εν όλω την παρεμπόμπουσα αγωγή και αναγνώρισε την υποχρέωση των εναγόμενων να καταβάλουν στην ενάγουσα εις ολόκληρον το ως άνω ποσό νομιμοτόκως, από την επίδοση της κύριας αγωγής έως την ολοσχερή εξόφληση.

Σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων 481, 482 και 487 του Αστικού Κώδικα, εις ολόκληρον ευθύνη σημαίνει ότι έκαστος των εναγομένων είναι υπόχρεος σε καταβολή ολόκληρου του ποσού και δεν δύναται να αρνηθεί έναντι του ενάγοντος την υποχρέωσή του αυτή με το αιτιολογικό ότι είναι και άλλος εναγόμενος υπόχρεος, σε περίπτωση όμως που καταβάλει ένας εξ αυτών το ποσό αυτό απαλλάσσονται και οι λοιποί έναντι του δανειστή (ενάγοντος), ενώ εκείνος που κατέβαλε, δύναται να αναζητήσει το ποσό που κατέβαλε από τους λοιπούς συνοφειλέτες, αναλόγως του μέτρου ευθύνης εκάστου που τυχόν θα καθοριστεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν άσκησης σχετικής αγωγής (αναγωγής) εκ μέρους του.

Το δικάσαν Δικαστήριο, παρά τις κρίσεις του περί των πράξεων και παραλείψεων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες ήταν επαρκώς ικανές και μπορούσαν, αντικειμενικώς, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, να επιφέρουν το ζημιόγONO αποτέλεσμα, ήχθη σε κρίση περί αποζημιωτικής ευθύνης και της Περιφέρειας Αττικής, εις ολόκληρον ευθυνομένης με το Ελληνικό Δημόσιο, δεχόμενο τοιουτοτρόπως εν μέρει τη με αρ. ΑΓ 361/2022 αγωγή και κατά το μέρος που αφορά στην Περιφέρεια Αττικής.

Μέχρι σήμερα, όλες οι αποφάσεις που έχουν περιέλθει σε γνώση μας διαλαμβάνουν στο σκεπτικό τους αντίστοιχες κρίσεις με τις ως άνω καθ' ο μέρος αφορά στο Ελληνικό Δημόσιο.

Αντιθέτως, καθ' ο μέρος αφορά στην Περιφέρεια Αττικής υπάρχει σειρά δικαστικών αποφάσεων, με τις οποίες έχουν απορριφθεί συναφείς αγωγές κατά το μέρος που στρέφονταν εναντίον της (Ενδεικτικώς: οι υπ' αρ. 17531/2023, 8832/2023, 596/2024, 4689/2024, 17487/2023, 11017/2023, 8334/2024, 16129/2023, Α3043/2024, 6874/2023 αποφάσεις κ.α).

Λαμβάνοντας υπόψη τα κριθέντα με τις ως άνω απορριπτικές για την Περιφέρεια Αττικής δικαστικές αποφάσεις, αλλά και τα όσα εκτέθηκαν με τις έγγραφες απόψεις της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας και όσα αναπτύχθηκαν ενώπιον του δικάσαντος Δικαστηρίου από την Περιφέρεια Αττικής με το υπόμνημα της πληρεξουσίας δικηγόρου της εξωτερικής δικηγορικής εταιρείας που την εκπροσώπησε, θα στοιχειοθετούντο, κατ' αρχάς, λόγοι για την άσκηση έφεσης κατά των ανωτέρω δικαστικών αποφάσεων όσον αφορά στις αποδοθείσες στην Περιφέρεια Αττικής πλημμελίες, που άπτονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κειμένων διατάξεων, σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και σε πλημμελείς και αντιφατικές αιτιολογίες.

Περαιτέρω, το δικάσαν Δικαστήριο παρά το νόμο και κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή αυτού έκανε εν όλω δεκτή τη με αρ. εισαγ. ΠΑΓ 1045/2024 παρεμπόμπουσα αγωγή, δεχόμενο κατά παράβαση των άρθρων 71 παρ. 1 του και 75 παρ. 2 του Ν. 2717/1999 ότι η τοκοφορία αρχίζει από την

επίδοση της κύριας αγωγής με την οποία, ωστόσο, δεν ζητείτο η έντοκη καταβολή (ΣΤΕ 2668/2015, 2671/2014, 1761/2012, 296/2015, 2622/2014, 2613/2013, ΔΕΑ 1348/2021, 1028/2024, ΔΕΑ 1365/2021). Επιπλέον κατά παράβαση του άρθρου 45 του Ν. 4607/2019, με την οποία ορίζεται ειδικώς ο νόμιμος και ο της υπερημερίας τόκος έκανε εν όλω δεκτή την παρεμπίπτουσα αγωγή, με την οποία, ωστόσο, ζητείτο επιπλέον προσαύξηση κατά την ΑΚ 346, η οποία όμως δεν είναι εν προκειμένω εφαρμοστέα, καθώς εφαρμογή έχουν οι ως άνω ειδικές διατάξεις (πρβλ. ΣΤΕ Ολ. 2115/2014, Α.Ε.Δ. 25/2012, βλ. ΔΕΑ 2155/2020, ΔΠΑ 501/2024, ΔΠΠειρ. 483/2021),

Όπως είναι γνωστόν, στο νομοσχέδιο για την «Ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις» περιελήφθη διάταξη περί μη άσκησης ή παραίτησης, κατά περίπτωση, από ένδικα μέσα σε δίκες που αφορούν αγωγές για αξιώσεις που γεννήθηκαν λόγω της πλημμύρας της 15ης.11.2017 στην ευρύτερη περιοχή της Μάνδρας Αττικής και της πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική.

Η διάταξη αυτή, όπως εισήχθη στην Βουλή των Ελλήνων, αφορούσε αρχικά μόνο το Ελληνικό Δημόσιο, δεδομένου και του ότι το τελευταίο δεν τελεί στις ως άνω συναφείς δίκες με την Περιφέρεια Αττικής (και τους Δήμους) σε σχέση αναγκαστικής ομοδικίας, αλλά σε σχέση απλής ομοδικίας, πλην όμως κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου προστέθηκαν στις υπόψη ρυθμίσεις και οι ο.τ.α. α' και β' βαθμού.

Ως εκ τούτου το άρθρο 224 του Ν. 5193/2025, όπως ισχύει, ορίζει τα εξής:

«1. Κατά οριστικών αποφάσεων πρωτοβαθμίων διοικητικών Δικαστηρίων, με τις οποίες σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' ή β' βαθμού κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί αστικής ευθύνης, επιδικάζονται: α) χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης υπέρ μελών οικογένειας προσώπου που απεβίωσε ή λόγω ηθικής βλάβης εξαιτίας τραυματισμού προσώπου και β) είτε κατά την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική, το Ελληνικό Δημόσιο ή οι Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού δεν ασκούν ένδικο μέσο ή παραιτούνται από το ασκηθέν.2.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται δίκες, που κατέστησαν εκκρεμείς ενώπιον δευτεροβάθμιων διοικητικών δικαστηρίων, κατόπιν άσκησης έφεσης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου κατά το μέρος που αφορούν απαιτήσεις της παρ. 1.

4. Το δικαίωμα αναγωγής του Ελληνικού Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού κατά συνυπόχρεου τρίτου, δεν επηρεάζεται από τις διατάξεις του παρόντος».

Κατ' αρχάς, θα πρέπει και εν προκειμένω να επισημανθεί ότι με τις ανωτέρω διατάξεις δεν παρακωλύεται το δικαίωμα των εναγόντων-εναγουσών στις ως άνω υποθέσεις, να ασκήσουν, σύμφωνα με τις πάγιες δικονομικές διατάξεις, ενόψει, άλλωστε και του, διασφαλίζοντας το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, άρθρου 20 του Συντάγματος, που έχει εφαρμογή και στις διοικητικές δίκες, ένδικα μέσα κατά εκδοθεισών ή εκδοθησομένων δικαστικών αποφάσεων.

Περαιτέρω, με τις ως άνω διατάξεις της παρ. 1 προβλέφθηκε, ως προεκτέθηκε, ότι πέραν του Ελληνικού Δημοσίου και οι ο.τ.α. α' και β' βαθμού (Δήμοι και Περιφέρεια Αττικής) δεν ασκούν ένδικα μέσα ή παραιτούνται από τα ήδη ασκηθέντα, στο μέτρο που πρόκειται για αξιώσεις που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό τους πεδίο.

Σημειώνεται, ότι για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων δεν έχει περιέλθει, μέχρι σήμερα, σε γνώση μας, κάποια διευκρινιστική εγκύκλιος, ενώ από τις μέχρι σήμερα δικαστικές αποφάσεις των αποκλειστικά αρμόδιων κατά το Σύνταγμα και το νόμο Δικαστηρίων δεν έχουν επιλυθεί ενιαίως και στο σύνολό τους τα νομικά και ερμηνευτικά ζητήματα που ανακύπτουν εξ αυτών.

Πάντως, οι ανωτέρω διατάξεις, με τις οποίες παρακωλύεται, κατά παρέκκλιση των πάγιων δικονομικών διατάξεων, το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού να ασκήσουν ένδικα μέσα, θα πρέπει να ερμηνεύονται στενά, ενόψει και του σκοπού του νομοθέτη, που δεν ήταν πάντως η κατάργηση των διατάξεων περί της έναρξης της τοκοφορίας και του ύψους του επιτοκίου, βάσει των ειδικών διατάξεων που ισχύουν κατά τα ανωτέρω.

Κατόπιν και της ανακοίνωσης της Περιφέρειας Αττικής για την άμεση υλοποίηση των προβλέψεων του νόμου, παραθέτουμε τα εξής όσον αφορά στο ζήτημα του κατά πόσο οι αξιώσεις που επιδικάστηκαν με τις ως άνω δικαστικές αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών εμπίπτουν ή μη στο ρυθμιστικό πεδίο των ως άνω διατάξεων:

Κατά το μέρος που με την ως άνω δικαστική απόφαση έγινε δεκτή εν μέρει η με αρ. εισαγ. ΑΓ 361/2022 αγωγή και επιδικάστηκε στην ενάγουσα το ποσό των 60.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του εγγονού της, ήτοι μέλους της οικογένειάς της κατά την έννοια

της ΑΚ 932, η επιδικασθείσα αξίωση εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για την οποία προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

Κατά το μέρος που με την ως άνω δικαστική έγινε δεκτή εν όλω η με αρ. εισαγ. ΠΑΓ 1045/2024 παρεμπόδιση αγωγή, με την οποία ζητείτο η καταβολή τόκων υπερημερίας κατά το άρθρο 45 του Ν. 4607/2019 και τόκων επιδικίας κατά το άρθρο 346 ΑΚ από την επίδοση της κύριας αγωγής, άποψή μας είναι ότι δεν εμπίπτει ευθέως στο ρυθμιστικό πεδίο της ως άνω διάταξης, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται κατά ανωτέρω στενά και ότι δύναται να ασκηθεί έφεση κατά το μέρος αυτό, μη ασκούντος επιρροή του παρεπομένου της κύριας απαίτησης χαρακτήρα των τόκων, λόγω και της αυτοτελούς οικονομικής μεταχείρισης τόκων και κεφαλαίου.

Συμπερασματικά:

(α) Κατά το μέρος που με την υπ' αρ. **A9171/2025** δικαστική απόφαση έγινε δεκτή εν μέρει η με αρ. εισαγ. **ΑΓ 361/2022** αγωγή η επιδικασθείσα αξίωση εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για την οποία προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

(β) Κατά το μέρος που με την υπ' αρ. **A9171/2025** δικαστική απόφαση έγινε δεκτή εν όλω η με αρ. εισαγ. **ΠΑΓ 1045/2024** παρεμπόδιση αγωγή, άποψή μας είναι ότι δεν εμπίπτει ευθέως στο ρυθμιστικό πεδίο της ως άνω διάταξης και ως εκ τούτου εισηγούμαστε την άσκηση έφεσης κατά το μέρος αυτό.

Σύμφωνα με το άρθρο 176 παρ. 1 περ. θ' του Ν. 3852/2010, ως ισχύει, σε συνδυασμό με το άρθρο 175Α του ίδιου Νόμου, η Περιφερειακή Επιτροπή «...αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων...» και ως εκ τούτου παρακαλείσθε όπως αποφασίσετε σχετικά.

Μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της
η Περιφερειακή Επιτροπή
κατά πλειοψηφία αποφασίζει

(α) Την μη άσκηση ενδίκου μέσου κατά το μέρος της υπ' αρ. **A9171/2025** δικαστικής απόφασης που κάνει δεκτή εν μέρει την με αρ. εισαγ. **ΑΓ 361/2022** αγωγή, καθόσον η επιδικασθείσα αξίωση εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025.

(β) Την άσκηση έφεσης κατά το μέρος της υπ' αρ. **A9171/2025** δικαστικής απόφασης που κάνει δεκτή εν όλω την με αρ. εισαγ. **ΠΑΓ 1045/2024** παρεμπόδιση αγωγή.

- Το τακτικό μέλος της Περιφερειακής Επιτροπής κα. Γεράκη Αικατερίνη καταψηφίζει την ως άνω απόφαση.

Ο Αντιπρόεδρος

Γεώργιος Μπαλάφας

Τα Μέλη

Τουμαζάτου Μαριάννα

Γώγος Χρήστος

Παπασπύρου Αθανασία

Βάρσου Μαργαρίτα

Κατσικάρης Δημήτριος

Γεράκη Αικατερίνη

Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)

Αλεξανδράτος Χαράλαμπος (Μπάμπης)

Αγγέλης Σπυρίδων